

Delovna skupina: POKLICI NA PODROČJU KULTURE IN KRITERJI VREDNOTENJA

Projekt MK: Razprava, Predlogi, (morda možne) Rešitve,

PREDLOG PROCESA:

Izhodišča:

Sedanji nabor poklicev, ki jih obravnava Ministrstvo za kulturo predstavlja nedvomno neko posledico dolgotrajnih preteklih okoliščin, v katerih se je na temelju prizadevanj različnih skupin in posameznikov v skupni nabor le dodajalo raznovrstne dejavnosti, razna področja in žal se v tem stanju zdaj tudi zrcalijo nekateri posamezniki.

Dokumenti odražajo neko (zdaj) stanje, predvidoma pa gre trenutno za medsebojno smiselno (ne)uravnotežene postavke, ki se veliki meri ne skladajo z naborom poklicev, kot jih vodijo drugi državni resorji in tudi pristojne službe EU. Poleg tega številni poklicni nazivi ne zagotavljajo ustreznega vsesplošnega razumevanja dejavnosti in s tem tudi ne ustrezne obravnave (vrednotenja) s strani javnosti in uporabnikov (klijentov, naročnikov, države).

Hkrati pa EU zagovarja maksimalno »fleksibilizacijo« poklicev !

Nabor »kulturnih« poklicev predstavlja (najverjetneje) zaenkrat le nek notranji dokument MK (nedvomno pa je le ta sčasoma že postal anomalija tudi na ravni države). Velikokrat je ta dokument že v kulturni sferi polemične narave in hkrati tudi zelo dvomljive vrednosti, predvsem pa so nejasne koristi in njihovi deležniki (tako zdaj kažejo izkušnje različnih področij).

Posledica je splošno zelo slabo razumevanje in zelo podcenjujoče javno mnenje o kulturi in ustvarjalcih nasploh.

Bistvenega pomena za slovensko kulturo je temeljno razločevanje med ustvarjalnimi dejavnostmi (avtor) in poustvarjalnimi (interpreti) ter nadalje izvedbenimi dejavnostmi (različne podporne službe kulturnih procesov). Le to temeljno razlikovanje nas lahko privede do ustreznih klasifikacij in postopkov vrednotenja prispevkov posameznih »delavcev« v kulturi ter nadalje primerno civilizirane obravnave le teh.

Verjetno je uvodoma najbolj smiselna identifikacija vseh, do zdaj prepoznanih, poklicev, nadalje pa njihova klasifikacija, ustrezno poimenovanje in nato pravila za ravnovesje meril vrednotenja dosežkov oziroma vrednotenje dela nasploh.

Morda je malo čudno že to, da se v obstoječem naboru poklicev MK seznama LE nekateri začenjajo z besedo »avtor«. To dejstvo je verjetno ključna točka našega zavedanja sedanjega stanja, nujnosti nadaljnjih obravnav in sprememb procedur.

Predlagam, da člani delovne skupine izvedemo (ali podpremo):

1. Pripravo seznamov poklicev na vseh področjih kulture in njihovo kategorizacijo glede na strokovno zahtevnost (*cca osnutek za področje oblikovanja in oblikovanju sorodno dejavnost – podajam v prilogi*)
2. VSE naše sezname nato pristojne službe MK proučijo in primerjajo s seznamami poklicev (šiframi dejavnosti in sorodnim poimenovanjem), kot jih imajo in razumejo različne službe slovenske države; FURS, ministrstvi za DeloDSZ in za IzobraževanjeZŠŠ, seveda tudi pristojne službe EU, nadalje pa se soočimo z zelo verjetnimi »anomalijami«
3. ugotovimo nejasne, dvoumne, zavajajoče ali kako drugače neustrezne oblike poimenovanj ali razvrščanja poklicev in nato podamo sklepe; torej predloge za njihovo odpravo (na ravni MK in hkrati drugod)

4. razmislimo o smiselnih in možnih povezavah in skrajno enostavnem najprimernejšem »temeljnem naboru področij«, podskupinah raznih dejavnosti, posameznih poklicih in nadalje izdelamo končni seznam v neki »večnivojski tabeli delokroga kulture«
5. identificiramo obstoječe postopke, sezname (sprejemljivih) verodostojnih referenc in »principe« vrednotenja in jih ustrezno klasificiramo (oziroma ponderiramo) za nadalje enakovredne postopke presoje posameznih prispevkov za vsa poklicna področja v kulturi
6. identificiramo in evaluiramo temeljne principe glede »strokovnjakov« ali strok, vrednotenja njihovih referenc in proces delegiranja »odločevalcev« in različne smiselne medsebojne povezave
7. podamo predlog principov razumevanja dejavnosti glede osebnih napredovanj: temeljni principi delovanja v kulturi naj bi nekako usrezali smiselnemu razvoju osebnosti in naravi poklica sami. Najverjetneje pa je potrebna poleg neke količinske tudi neka druga oblika presoje !?
8. kultura zanesljivo potrebuje nek hierarhično razvojni model, ki bo razločeval med različnimi vlogami; tako glede posameznikov kakor tudi kulturnih organizacij in zagotavljal (sledil) ustrezen proces rasti in moredbitnih padcev. Pri slednjih naj bi bila država v obliki MK nek amortizer, ki zagotavlja ustvarjalcem manj boleče rane. Pripravnik/vajenec, pomočnik, mojster, ekspert in/ali virtuoz ter tudi starec z vso svojo zgodovinsko modrostjo. Vsi ti so upravičeni do svojega vnaprej jasno določenega mesta v naši kulturni vitrini in primerne družbeno priznane »lastne cene«.
9. definiramo sklepe o principih vrednotenja »prisotnosti slovenskih ustvarjalcev«, o kompetencah & postopku večstopenjskega procesa odločitev, vključno z možnostjo pritožb in dokončne presoje ter s tem tudi opredelimo vrednost »vsakega kulturnika« v »tej državi«
10. kulturni »proporc« ali širši odnos med posameznimi področji, preteklostjo, stvarnostjo in prihodnostjo, je (po mojem mnenju) lahko le aktualna politična odločitev. V zvezi s tem naša razprava v skupini verjetno nima pomena. Kot ustvarjalec pa bi si zelo želel, da je smer prepoznavna; tako nam kulturnikom kakor tudi vsej slovenski javnosti.

Bistveno je, da končno že definiramo skupne temelje in cilje dogoročne eksistence naše civilizirane skupnosti.

Naloga naše skupine pa pa mojem je ; tisto naše, politično in javno nedvoumno sprejeto razločevanje med ustvarjalnimi in vsemi drugimi ostalimi. Torej kdo so v naši družbi generatorji razvoja in kateri nam le zagotavljajo podporni mehanizem njenega obstoja.

Jurij dobrila

Predsednik DOS